

Majandusproгноos aastaks 2017

Ardo Hansson

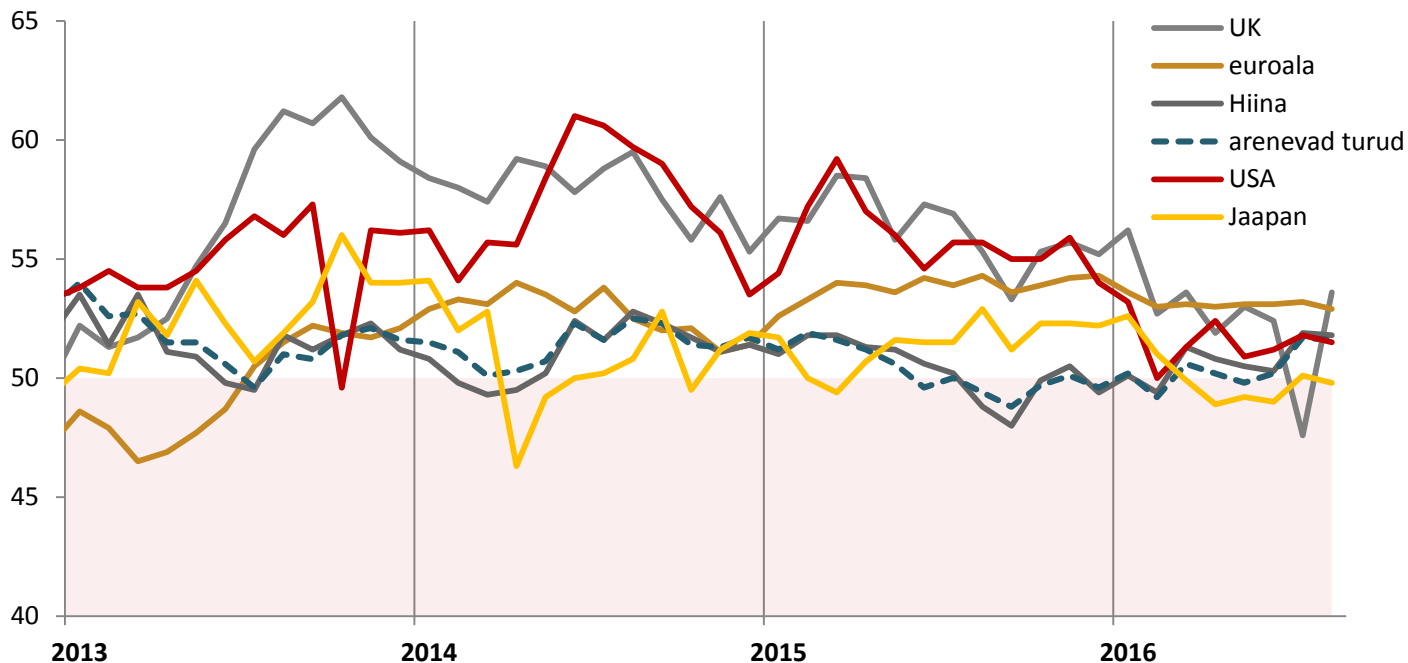
Maailmamajandus on nõrgapoolne

Eesti Pank

- Aktiivsusedeksid on aasta algusega võrreldes muutunud pessimistlikumaks
- Tooni annavad geopoliitilised pinged, Euroopas on suurenenud ebakindlus Euroopa Liidu tuleviku suhtes

Ostujuhtide koondindeks (PMI)

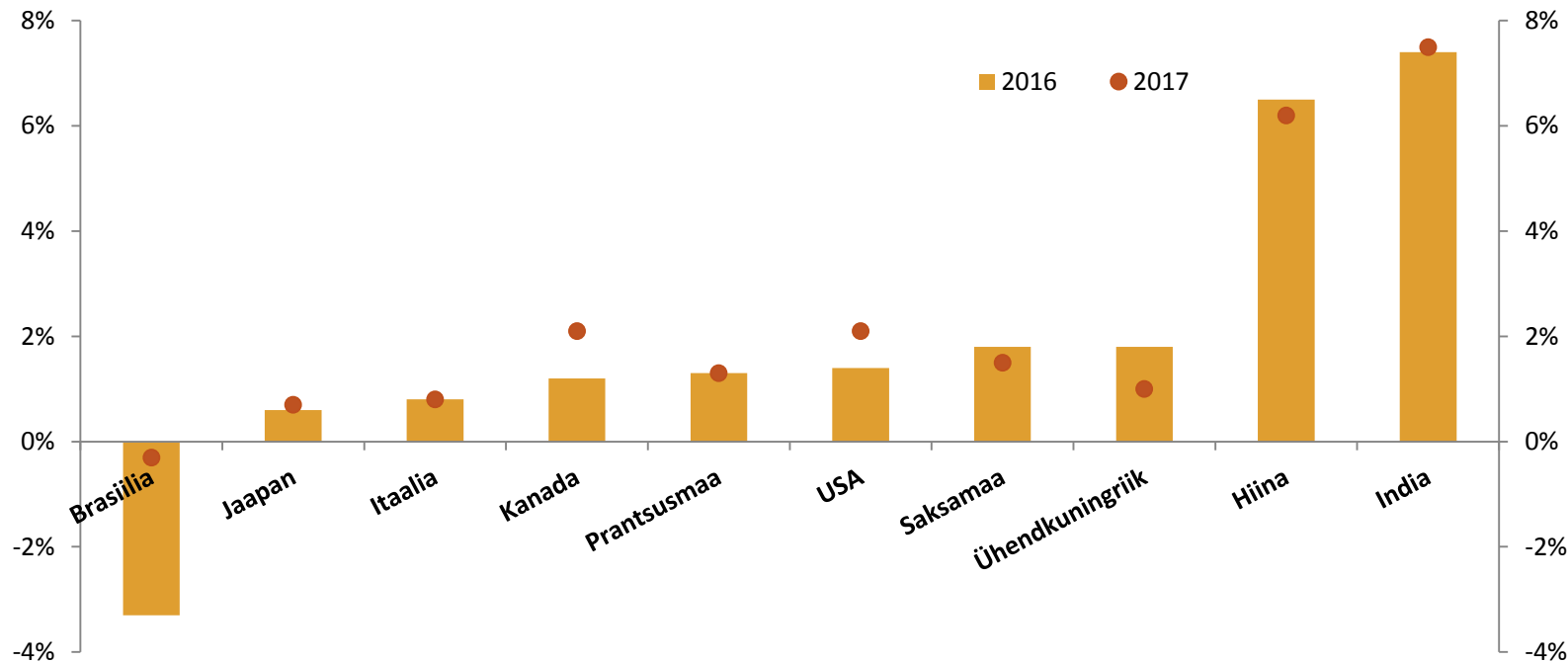
Allikas: Markit

Enamiku suurriikide kasvutempo jääb järgmisel aastal umbes samasuguseks nagu tänavu

Eesti Pank

Suuremate riikide majanduskasvu prognoos

Allikas: OECD prognoos, september 2016

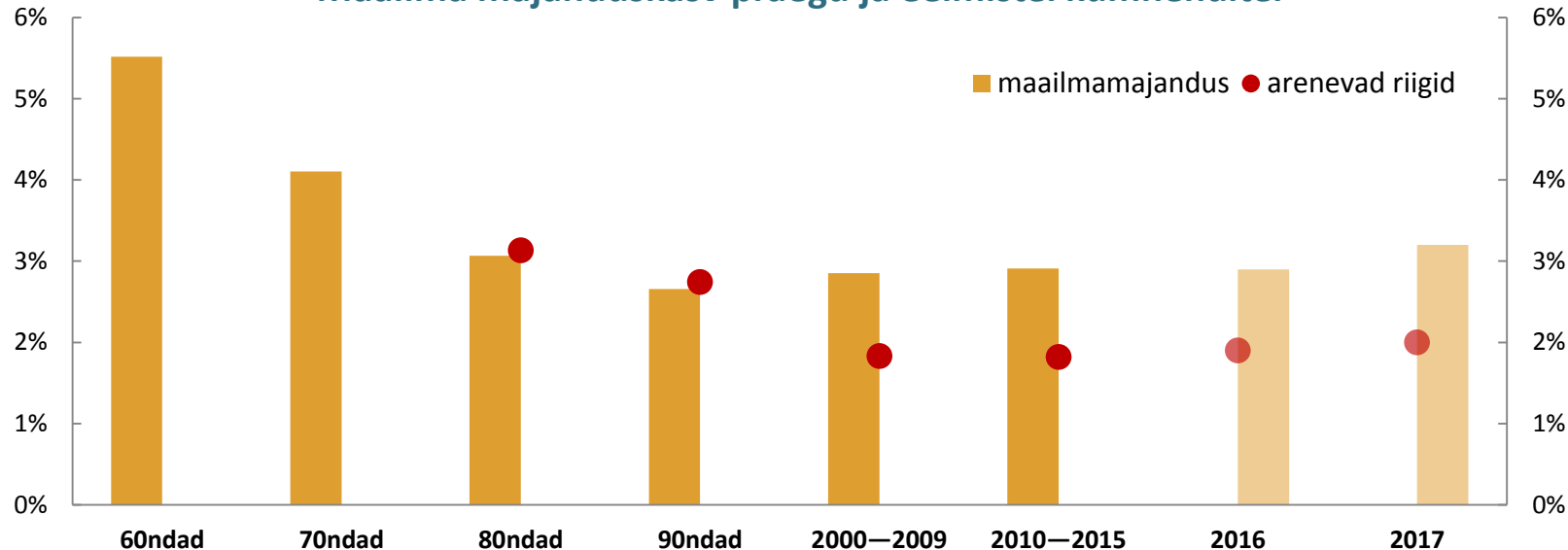
Maailma majanduskasv on sel ja järgmisel aastal paari eelmise kümnendi tasemel

Eesti Pank

- Kasvu toetab kiiresti kasvavate arenevate suurriikide – Hiina ja India – suurem osakaal maailmamajanduses
- Arenenud riikide kasv jääb eelnevate kümnendite kasvule alla

Maailma majanduskasv praegu ja eelmistel kümnenditel

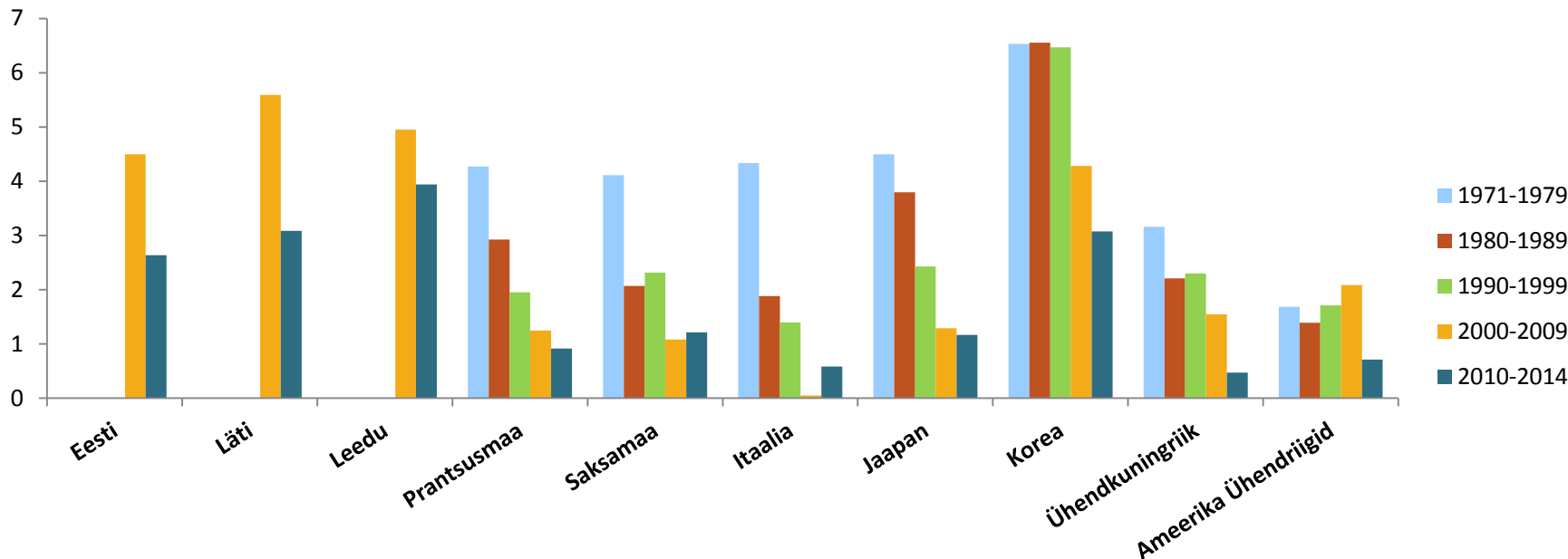
Allikad: Maailmapank, OECD prognoos, september 2016

Tootlikkuse kasvu aeglustumine on viimasel viiekümnel aastal olnud globaalne trend

Eesti Pank

Töötajate keskmise tunnitootlikkuse aastakasv (%)

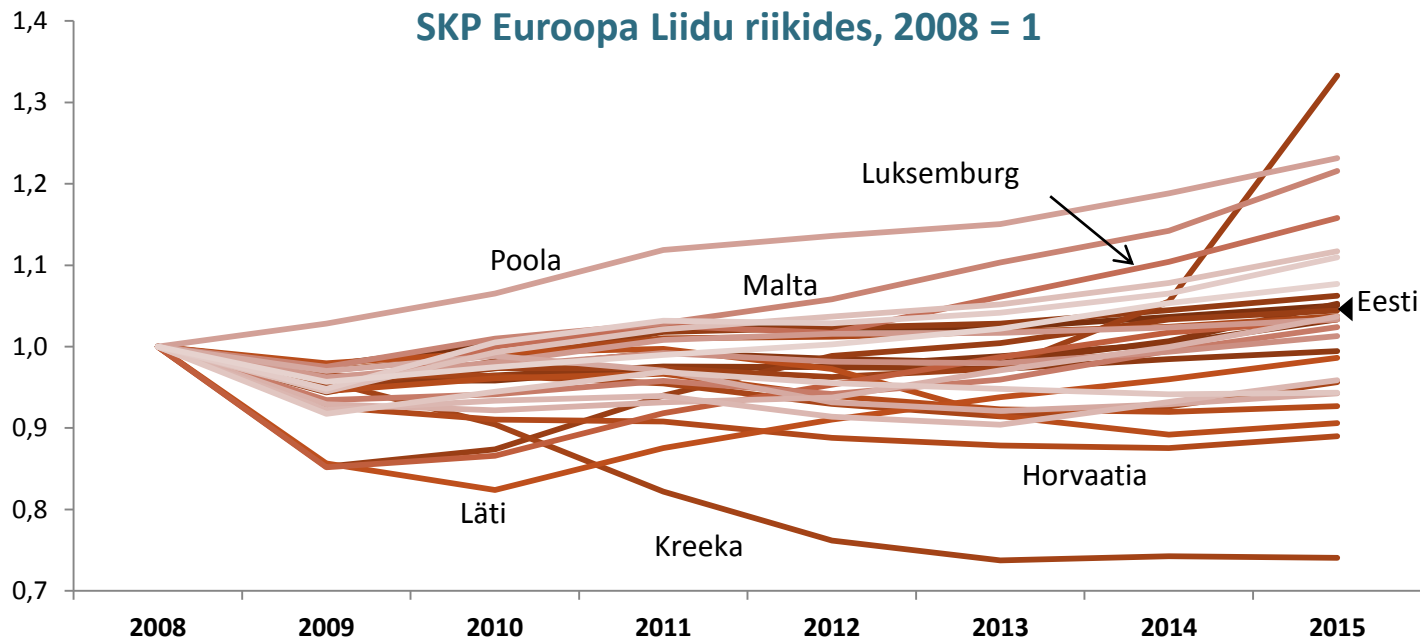

Euroopa majandus vajab pärast kriisi suuremat kasvupotentsiaali

Eesti Pank

- Majanduse olukord Euroopa Liidus on riigiti väga eriilmeline
- Erinevusi on võimalik vähendada riigi käsutuses olevate hoobadega: eelarvepoliitika, aga ka töö- ja tooteturge ning ärikeskkonda muutvate reformidega

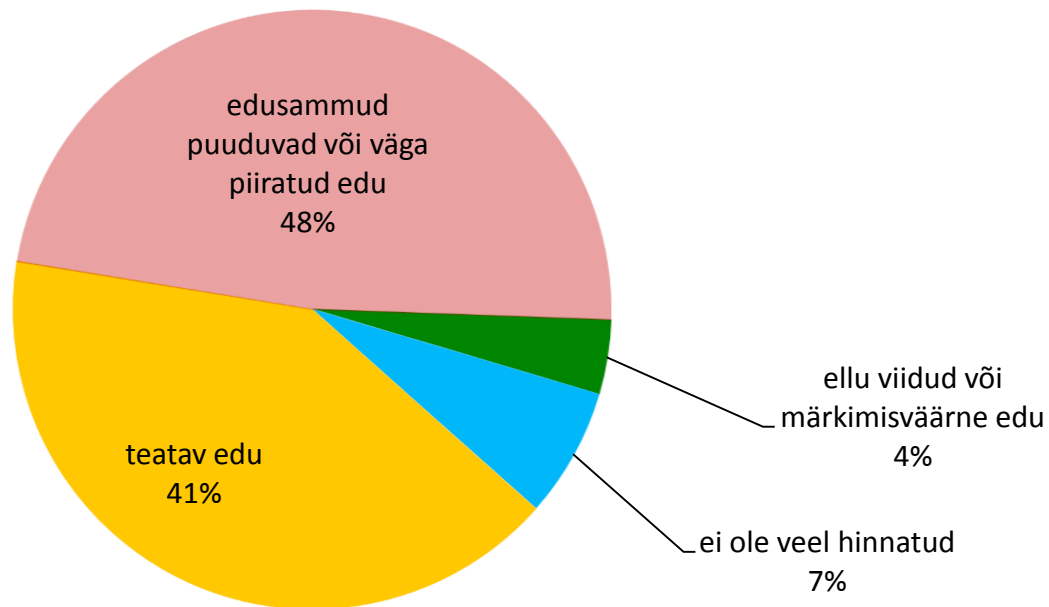
Allikas: Eurostat

Kasvu toetavate reformide tegemine on takerdunud

Eesti Pank

Euroopa Liidu riikide edusammud 2015. aasta riigipõhiste soovitude täitmisel

Allikas: Euroopa Parlament

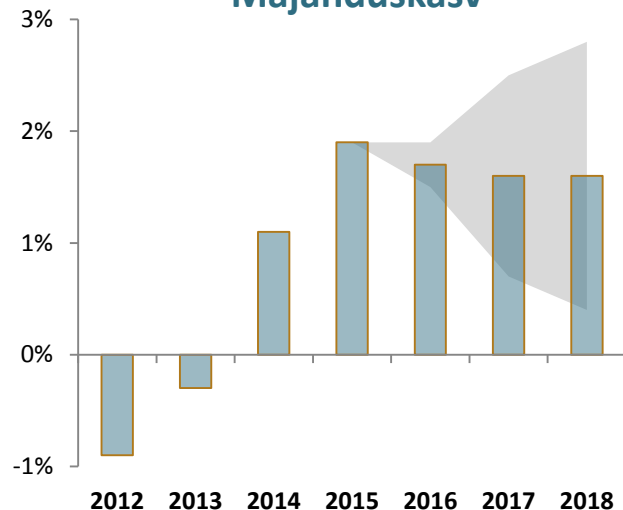
Euroala majanduskasv on järgmistel aastatel pisut aeglasem, kui varem oodatud

Eesti Pank

- Euroopa Keskpanka inflatsiooniprognosis on püsinud peaaegu muutumatuna

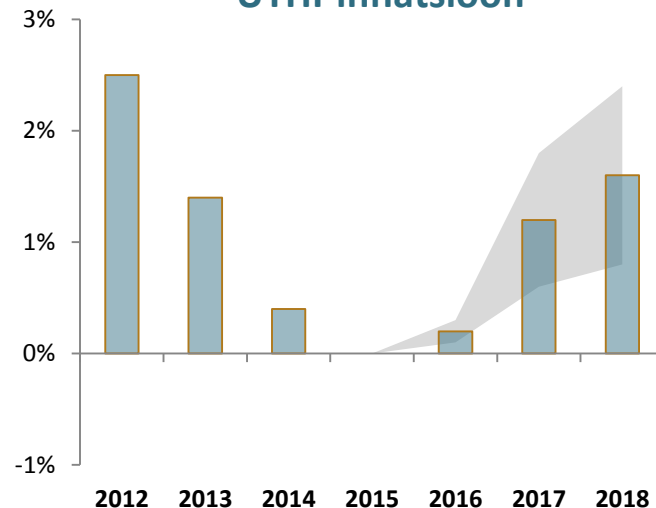
Majanduskasv

2015	2016*	2017*	2018*
1,9%	1,7%	1,6%	1,6%

* prognoos

ÜTHI-inflatsioon

2015	2016*	2017*	2018*
0,0%	0,2%	1,2%	1,6%

* prognoos

Allikad: Eurostat, Euroopa Keskpank

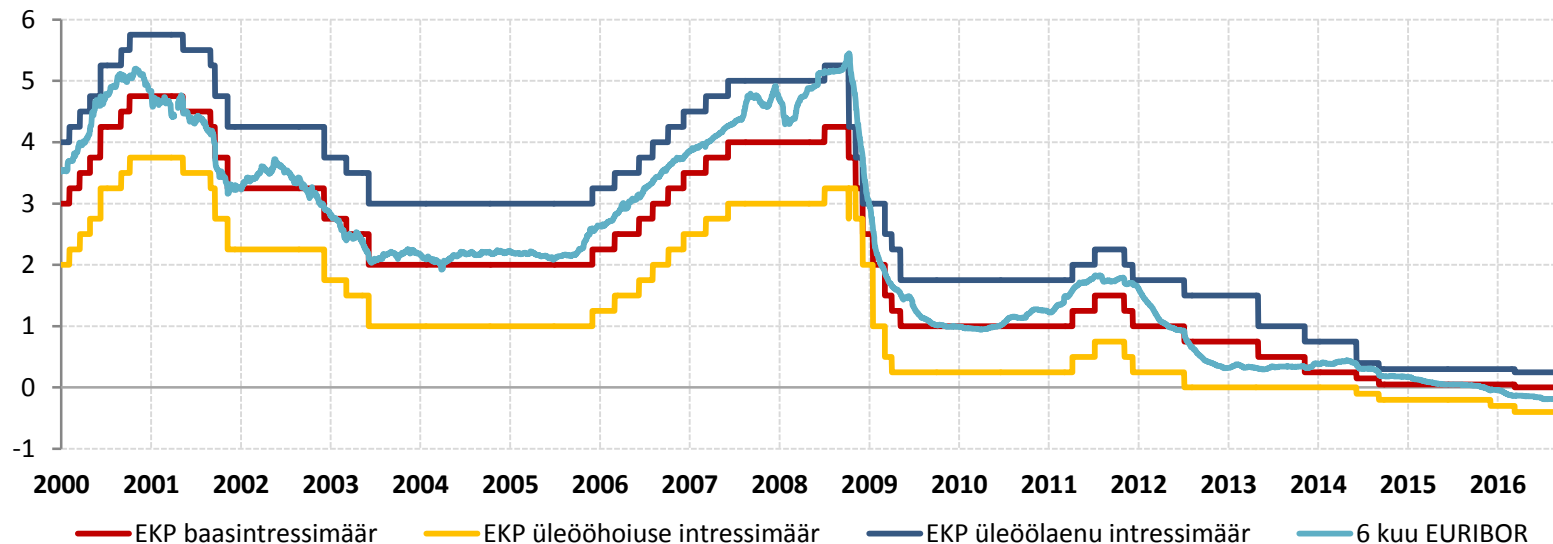
Euroopa Keskpanga rahapoliitika on toetav

Eesti Pank

- Mittestandardsete rahapoliitika meetmete panus on suurenenud
- Euroala keskpangad (eurosüsteem) on varaostukava raames varasid soetanud ligikaudu 1,2 triljoni euro ulatuses (u 12% euroala SKPst)
- Euroopa Keskpanga rahapoliitika ei saa tekitada jätkusuutlikku majanduskasvu

Euroopa Keskpanga rahapoliitilised ja rahaturu intressimäärad, %

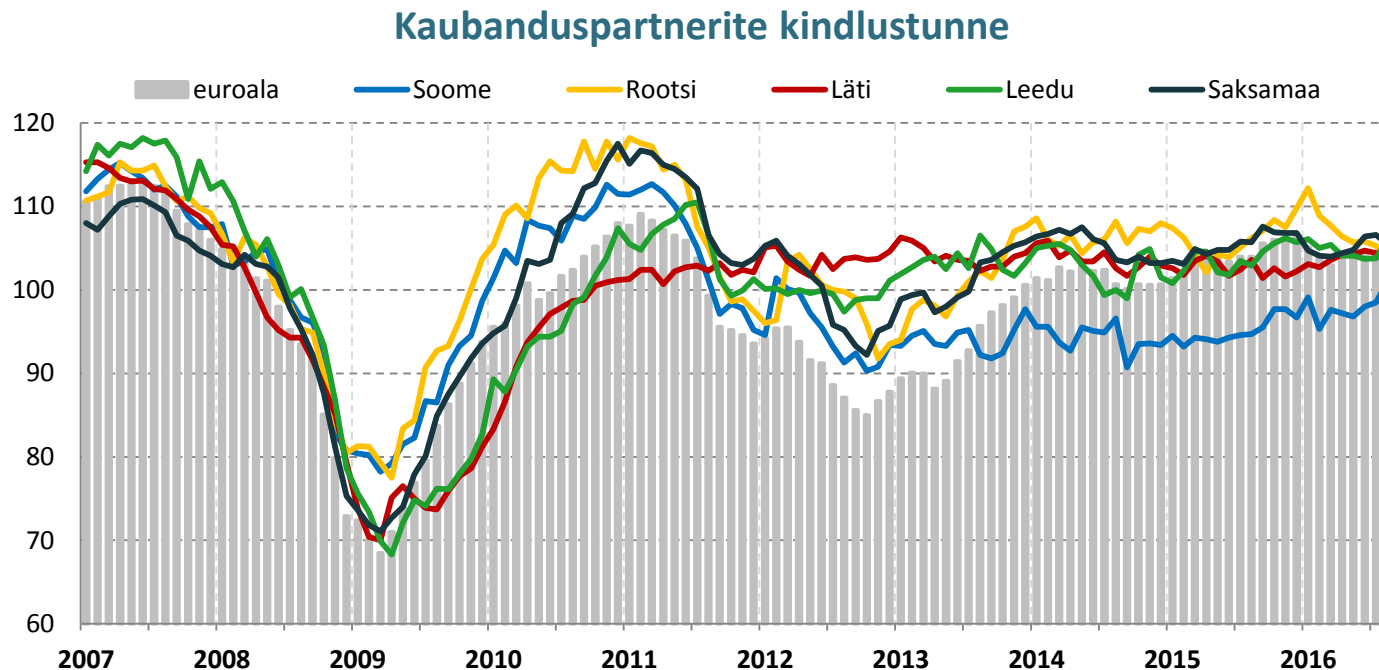
Allikas: Euroopa Keskpank

Enamiku Eesti kaubanduspartnerite kindlustunne pole viimastel aastatel eriti muutunud

Eesti Pank

- Positiivne on see, et Soome majandusolukord paraneb nähtavalt

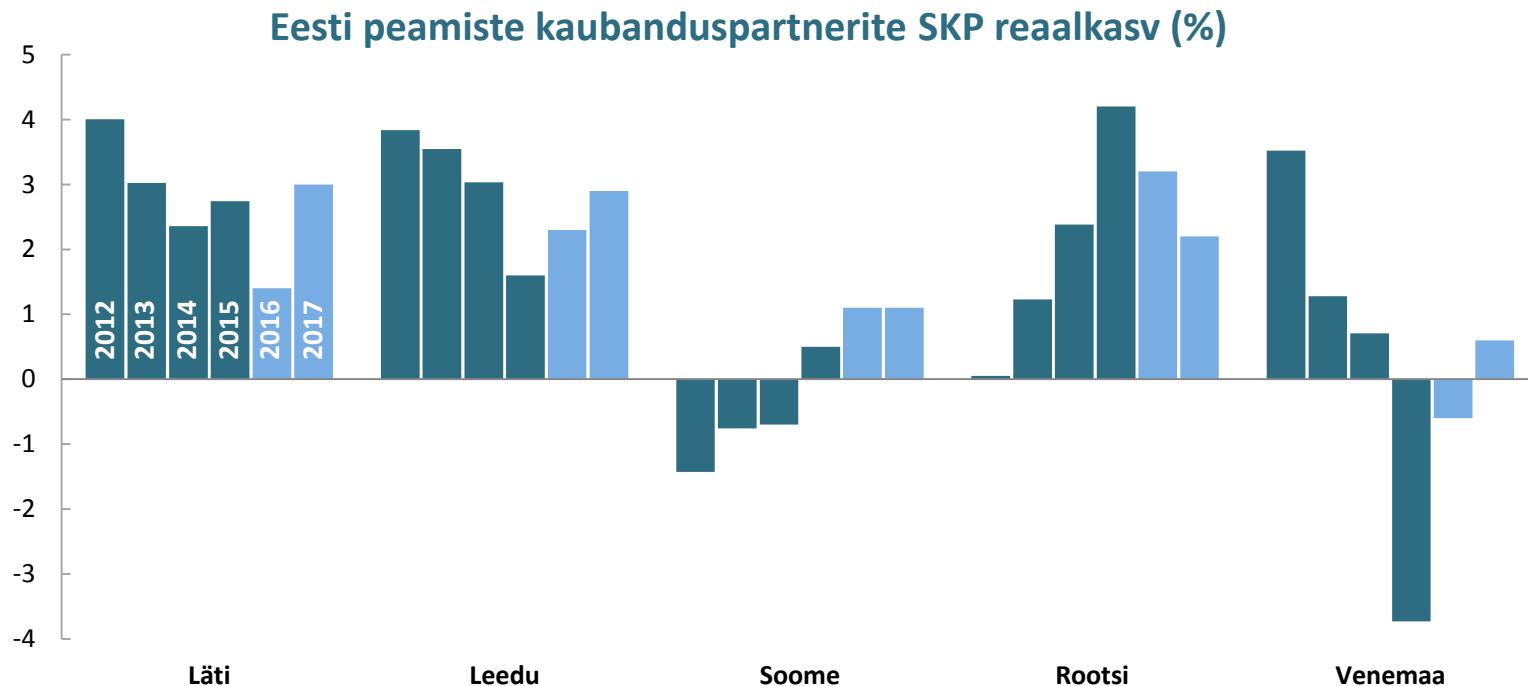

Prognoosid näitavad majandusaktiivsuse väikest kasvu piirkonnas

Eesti Pank

- Paranevast välisnõudlusest osa saamiseks tuleb ekspordi arendamisel teha sihipärast tööd

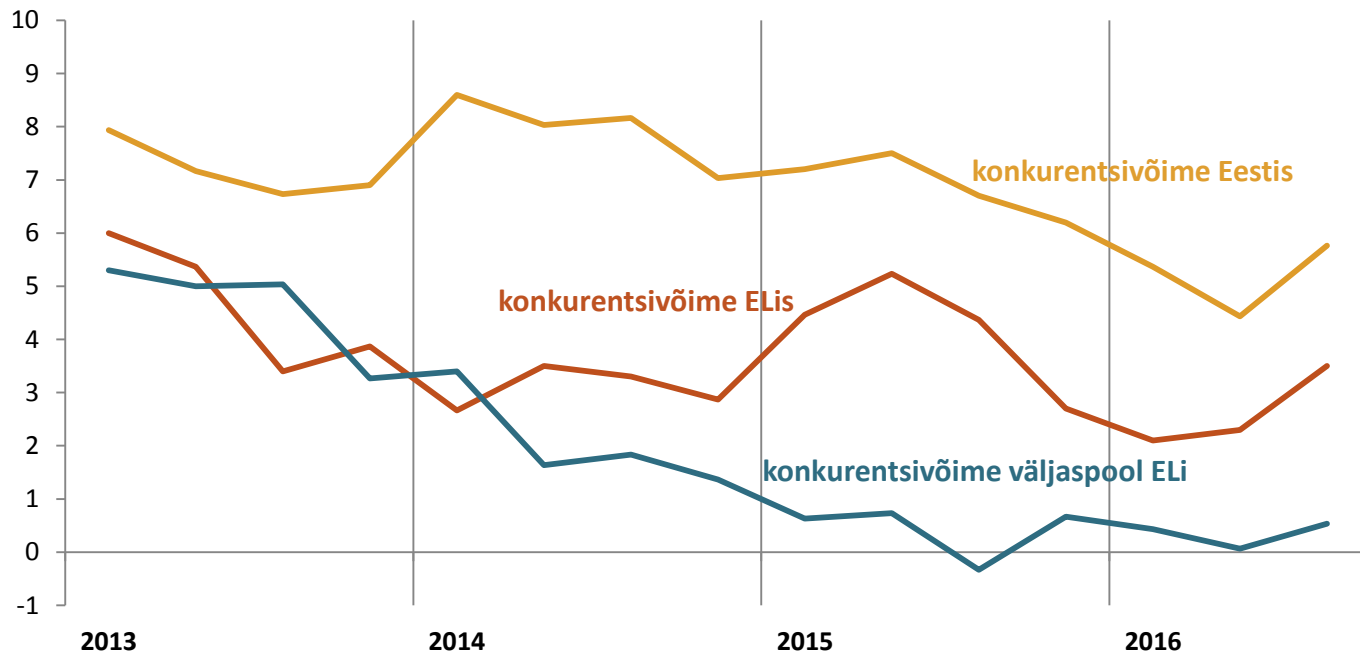
Allikad: riikide keskpangad, Venemaa majandus- ja arenguministeerium

Eksportivate ettevõtjate hinnangud konkurentsivõime kohta on paranenud

Eesti Pank

Hinnangud konkurentsivõime arengu kohta*

* Kolme kvartali libisev keskmine.

Allikas: Euroopa Komisjon

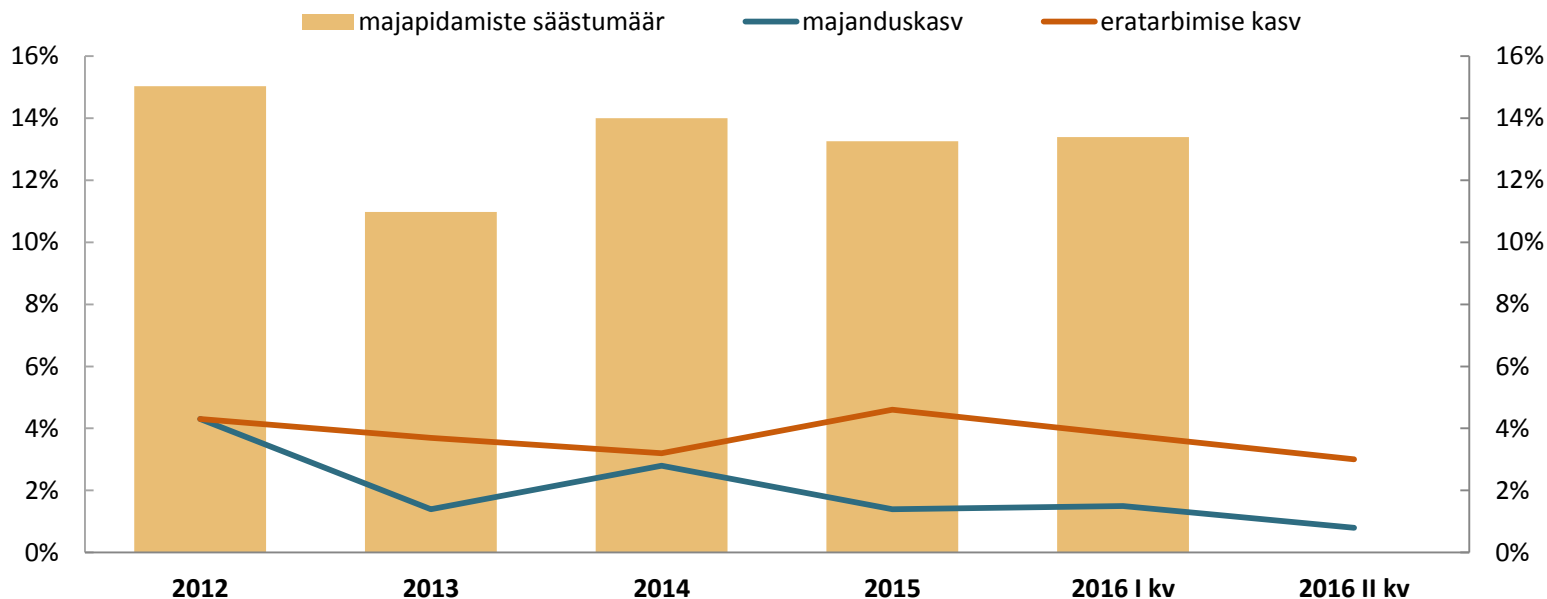
Sisetarbimine ei piira Eesti majanduskasvu

Eesti Pank

- Elanike sissetulekud ja ostujõud on kasvanud väga kiiresti
- Majapidamiste tarbimise kasv on mitme aasta vältel majanduskasvu edestanud
- Tõuget vajab majanduse kasvupotentsiaal, st ettevõtete konkurentsivõime ja tootmisvõimekus

Majanduskasvu ja eratarbimise kasvu võrdlus

Allikas: statistikaamet

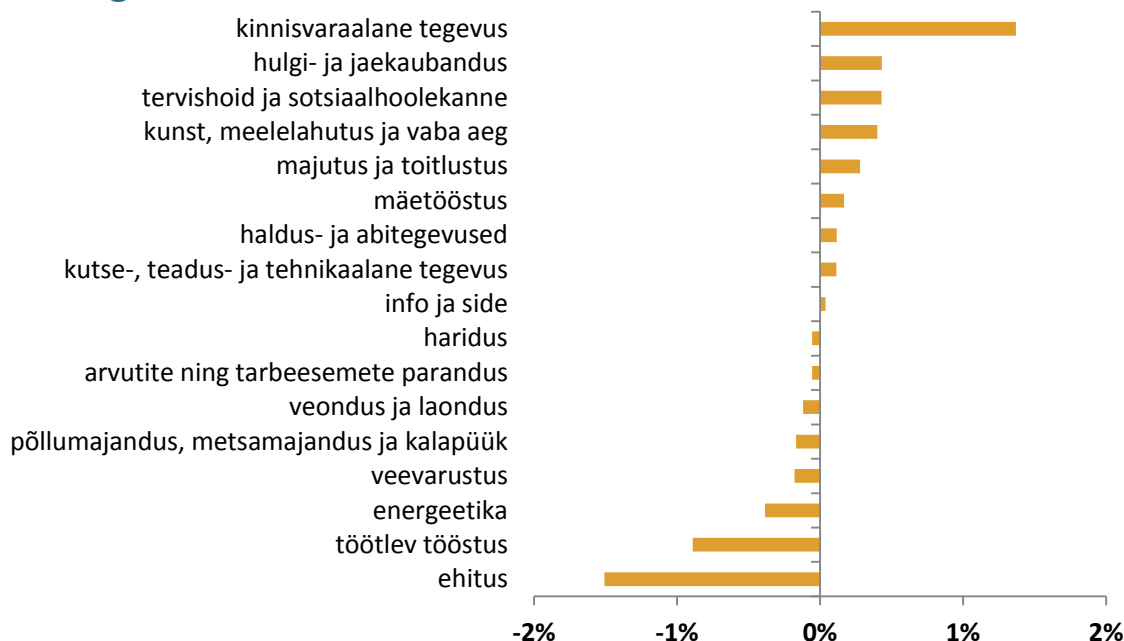
Aeglase majanduskasvu varjus toimub majanduse struktuuri muutus

Eesti Pank

- N-ö tööjõupõhiste tegevusalade osakaal suureneb
- Tootlikkuse kasv majanduses tuleb kas tegevusalade struktuuri muutusest või tootlikkuse suurenemisest tegevusalade sees

Tegevusalade osakaalu muutus lisandväärtuse loomes 2012.–2015. a

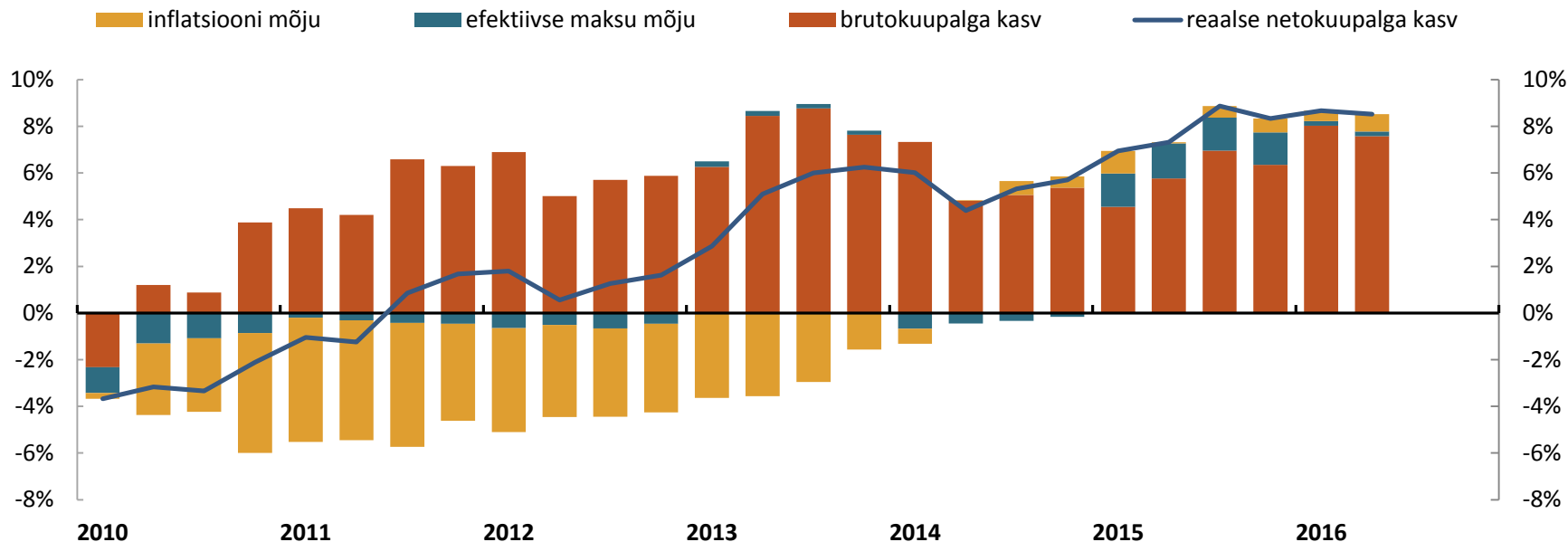
Allikas: statistikaamet

Palgatõus ilmestab majanduse inimressursikesksemaks muutumist

Eesti Pank

Keskmise palga aastane muutus

Allikas: statistikaamet

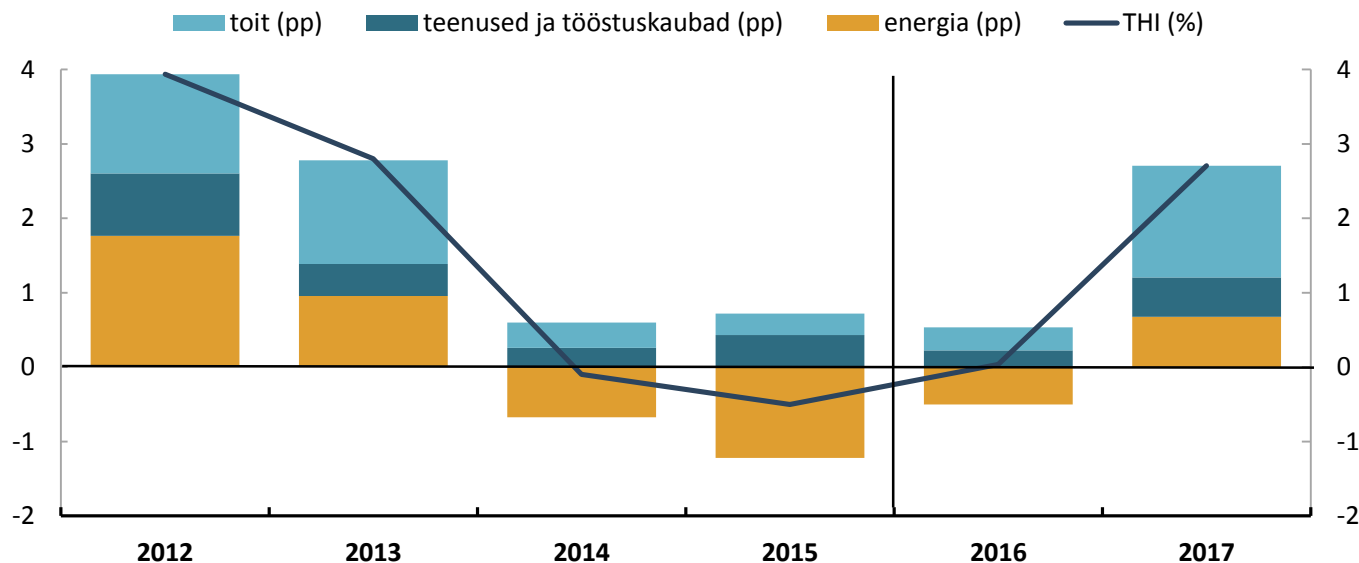
Inflatsiooni kiirenemine aeglustab ostujõu kasvu

Eesti Pank

- Kui energia odavnemine lõppeb, taandub hinnalanguse suurim põhjus
- Maksutõusud kiirendavad järgmisel aastal inflatsiooni 0,8 protsendipunkti võrra

Tarbijahindade muutus

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank (juuniproгноos 2016)

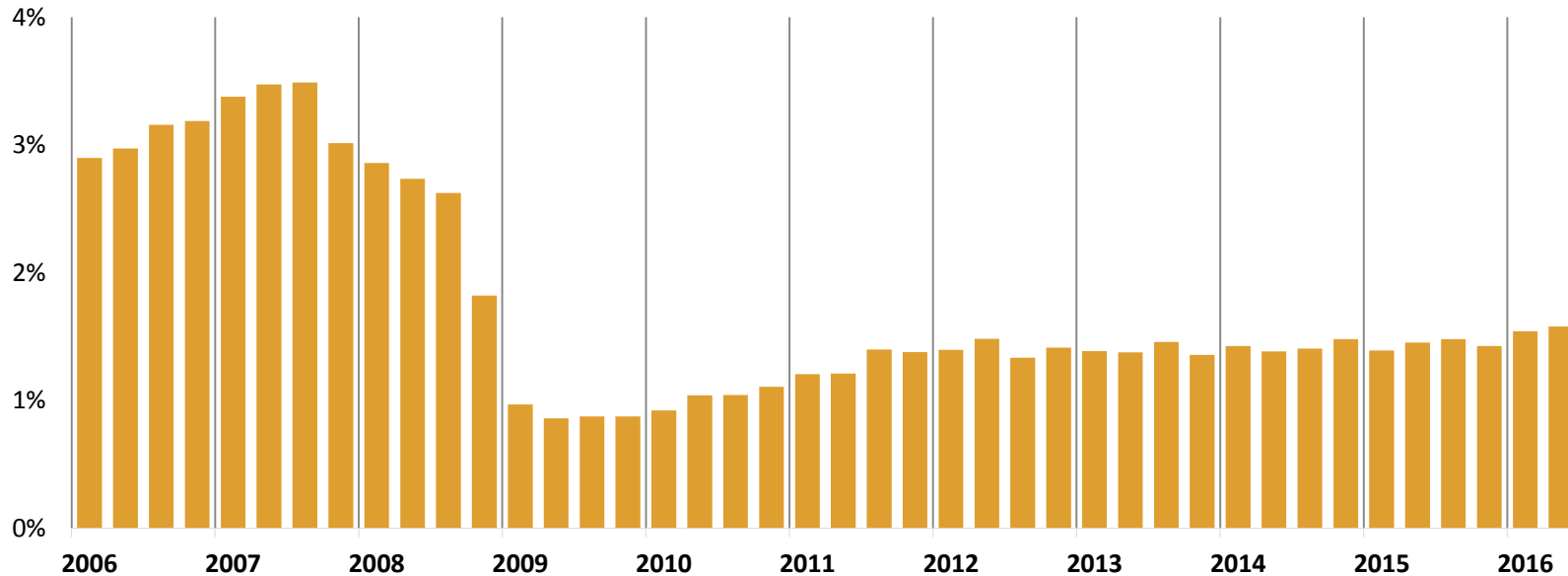
Palgakasvu surve leevenemist praegu ei paista

Eesti Pank

- Tööle võetud ja enda algatusel töölt lahkunud inimeste arv on suurenenud, see viitab sellele, et töökohti vahetatakse varasemast sagedamini
- Juhul, kui töötasude tõstmise taga on liiga optimistlikud ootused, võib see anda tagasilöögi

Vabade ametikohtade määr

Allikas: statistikaamet

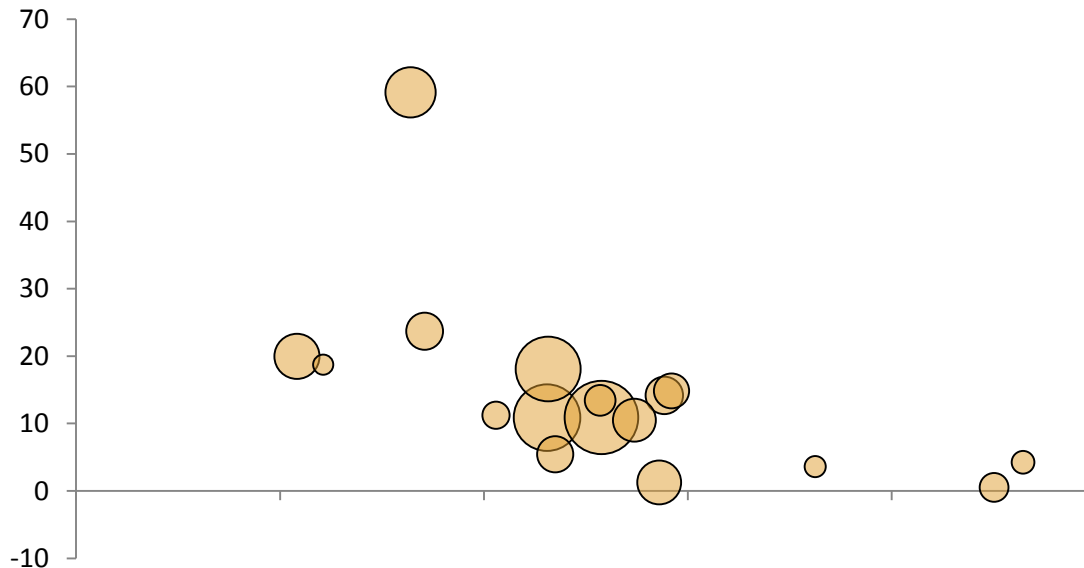
Tööjõupuudust tunnetatakse Eestis kõige rohkem väikese tootlikkusega tööstusharudes

Eesti Pank

Ettevõtete tootlikkus ja tööjõunappus eri tööstusharudes

haru ettevõtete osakaal, kelle jaoks tööjõupuudus on peamine tootmist piirav tegur (ajavahemik 2015. aasta III kvartalist 2016. aasta II kvartalini)

haru lisandväärtus töötaja kohta 2014. aastal

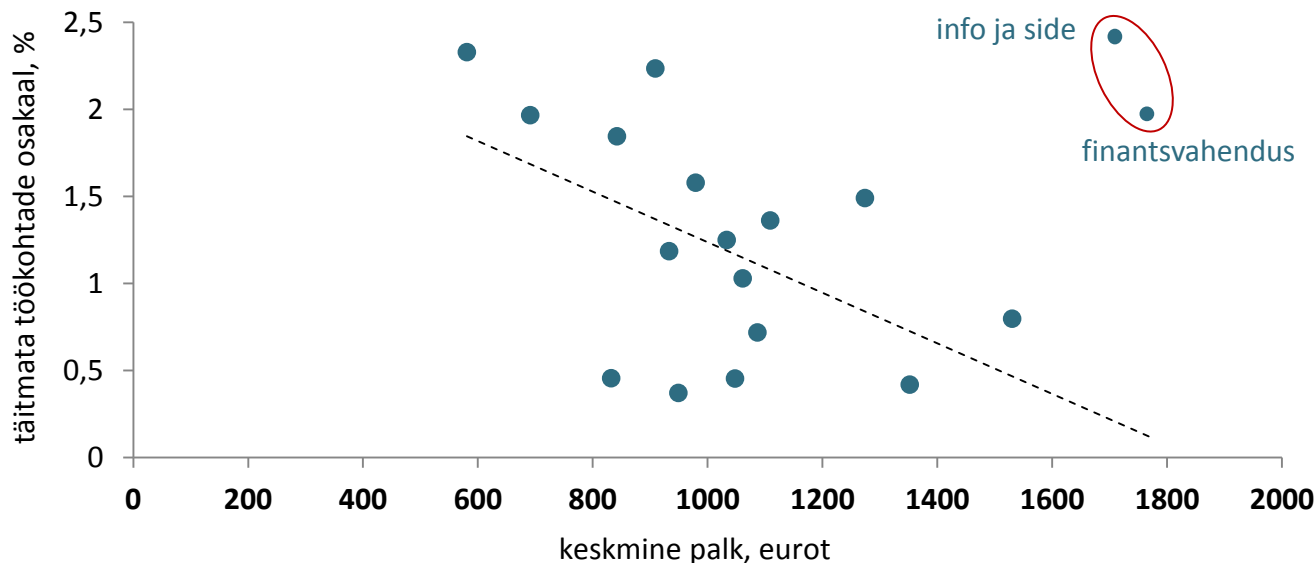
Märkus. Ringi suurus näitab tööstusharu hõivet.

Täitmata töökohtade osakaal on suurem madalama palgatasemega tegevusaladel

Eesti Pank

Vabade ametikohtade määr ja keskmine palk eri tegevusaladel*

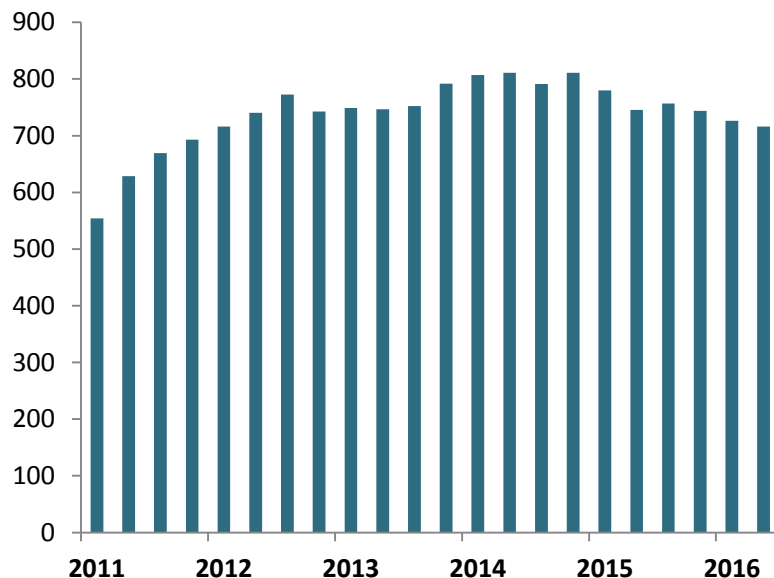
* Välja arvatud avalik haldus ja riigikaitse.

Kasumid on kahanenud, kuid peamiselt üksikutel tegevusaladel

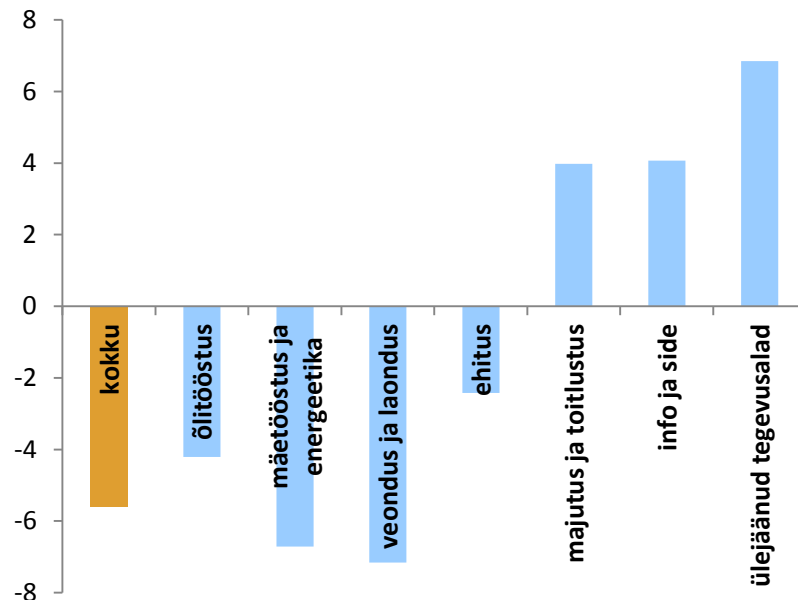
Eesti Pank

Ettevõtlussektori kasum
(miljonit eurot, nelja kvartali libisev keskmine)

Kasumite muutus 2016. a II kvartalis aasta varasema ajaga võrreldes (%)

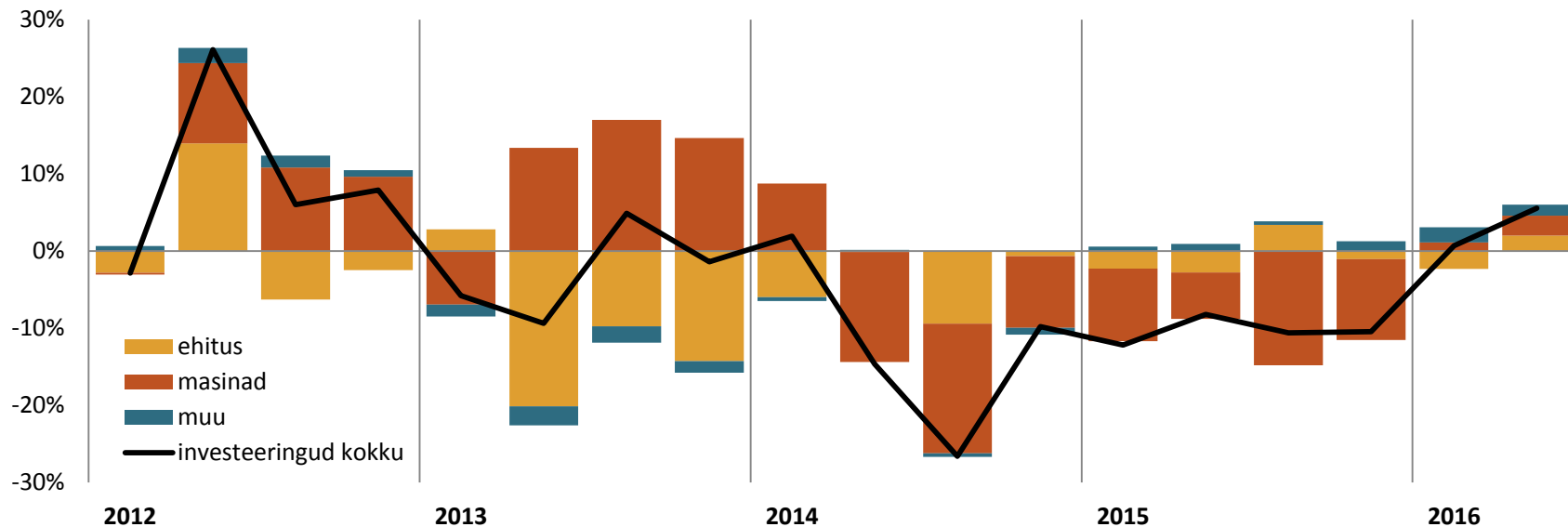

Ettevõtete investeerimisaktiivsus on esimesel poolaastal suurenenud

Eesti Pank

Mittefinantsettevõtete investeeringute aastakasv

Allikas: statistikaamet

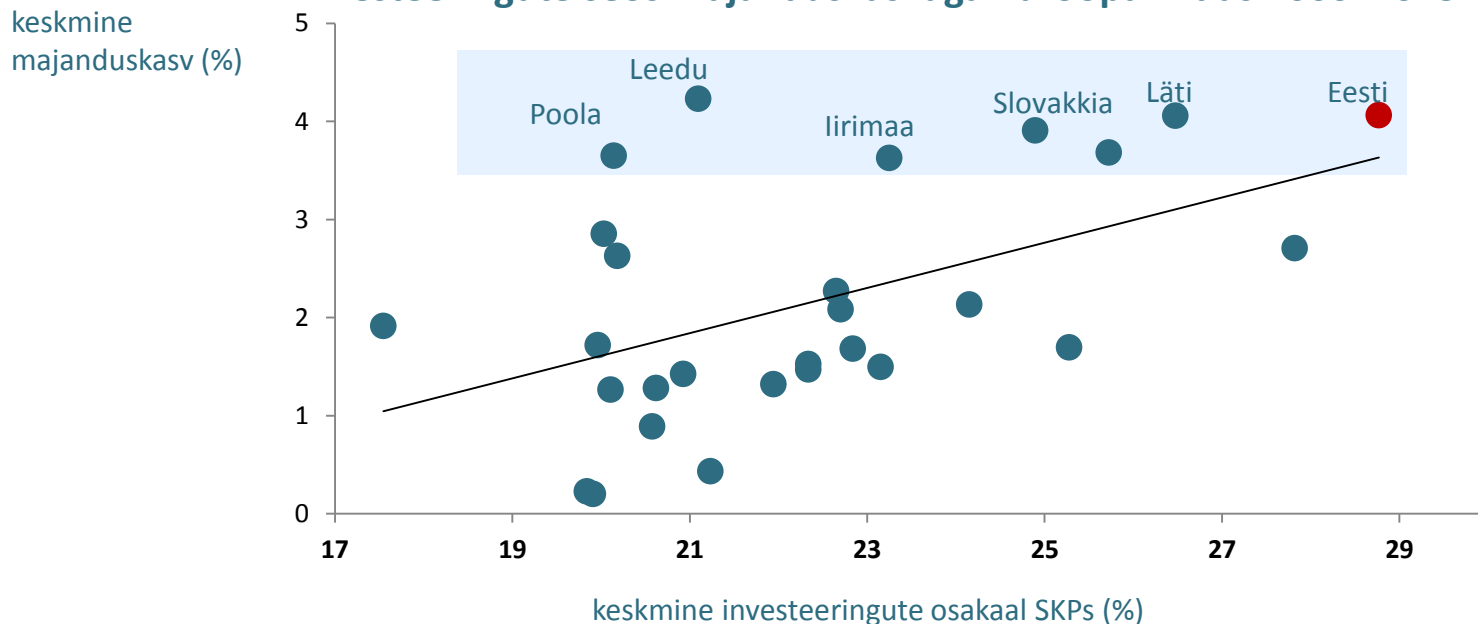
Ainuüksi investeeringute maht ei taga kiiremat majanduskasvu

Eesti Pank

- Paljud riigid on saavutanud väiksema investeerimismahukuse juures Eesti omaga võrreldava kasvukiiruse
- Investeeringute puhul on oluline nende struktuur ja põhivara kasutamise tõhusus

Investeeringute seos majanduskasvuga Euroopa Liidus 2000–2015

Allikas: Eurostat

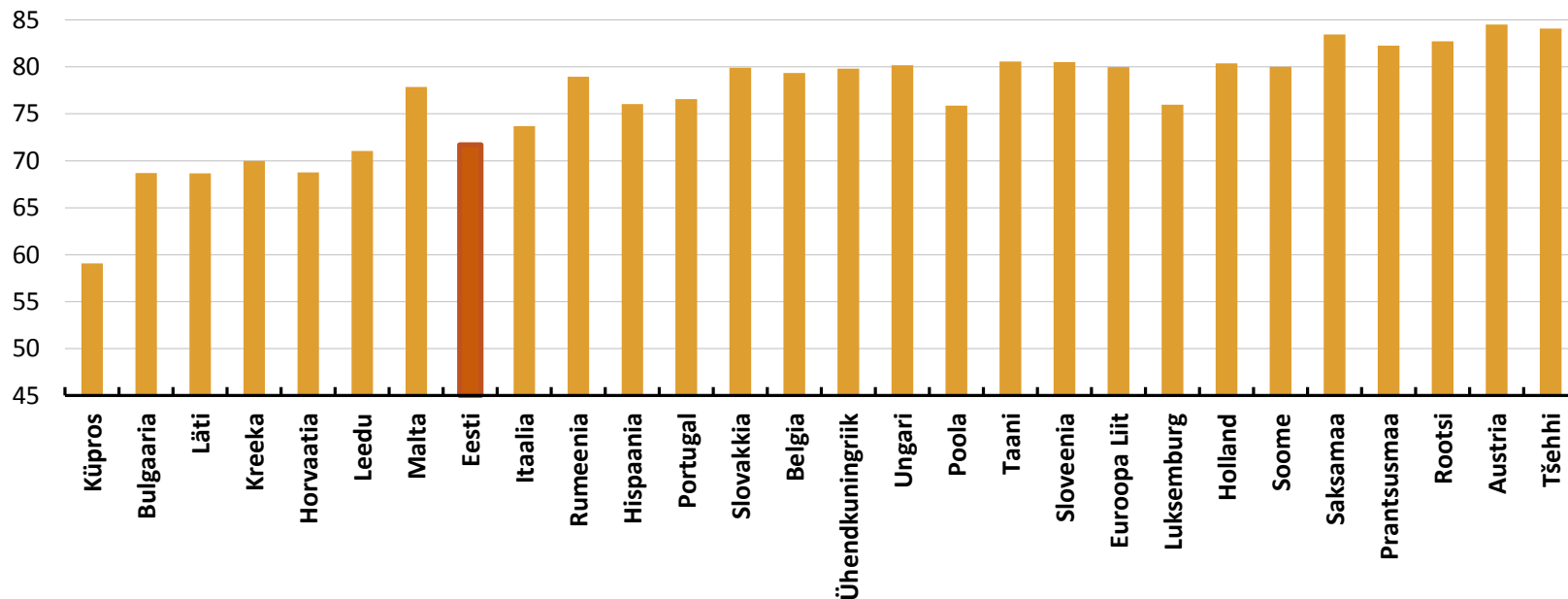
Ressursside rakendatuse poolest on Eestil arenguruumi

Eesti Pank

- Eesti jaoks pole oluline mitte üksnes investeeringute mahu suurenemine, vaid ka investeeringute tõhusam kasutamine

Tootmisvõimsuse rakendatuse tase tööstuses, 2005.–2016. a II kvartali keskmine (%)

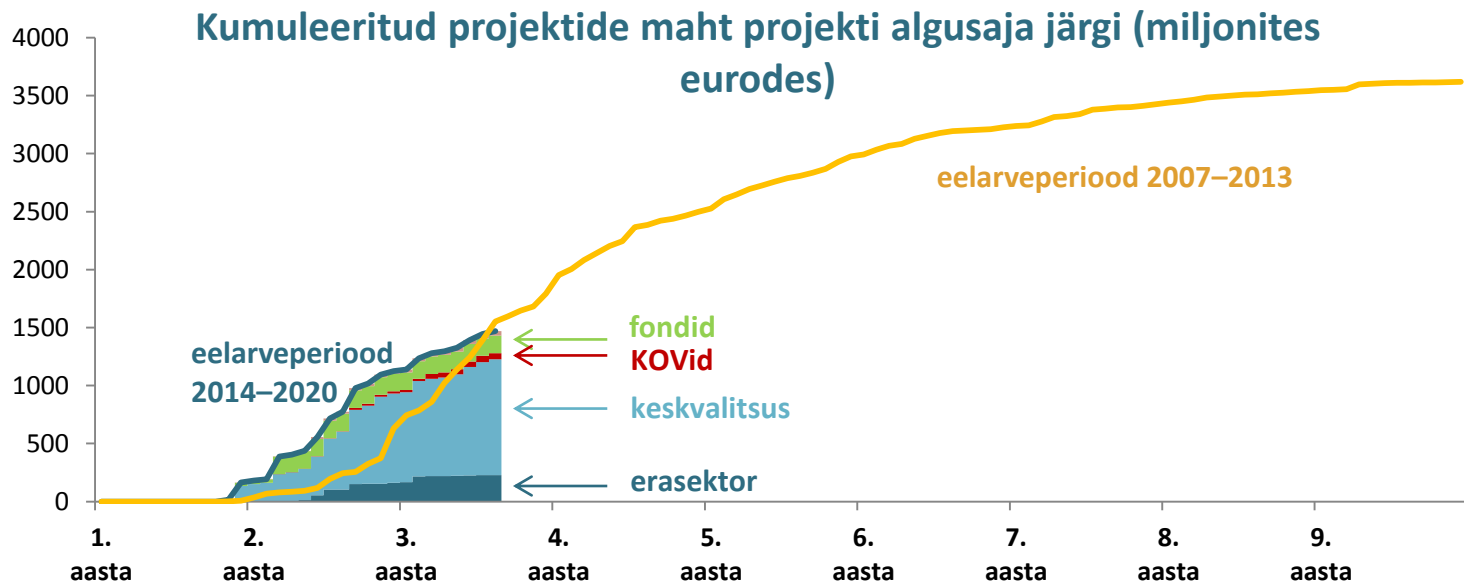
Allikad: Euroopa Komisjon, küsitlusandmed

Euroopa Liidu rahasid peaks kasutama tõhusamalt

Eesti Pank

- Uue eelarveperioodi väljamaksed jäävad eelmise perioodi omadele veidi alla, ehkki kogemust on seekord rohkem
- Ei ole otstarbekas mõelda riigi laenuvõtmisele, kui Euroopa Liidu fondidest jagatav raha on kasutamata

Allikas: rahandusministeerium

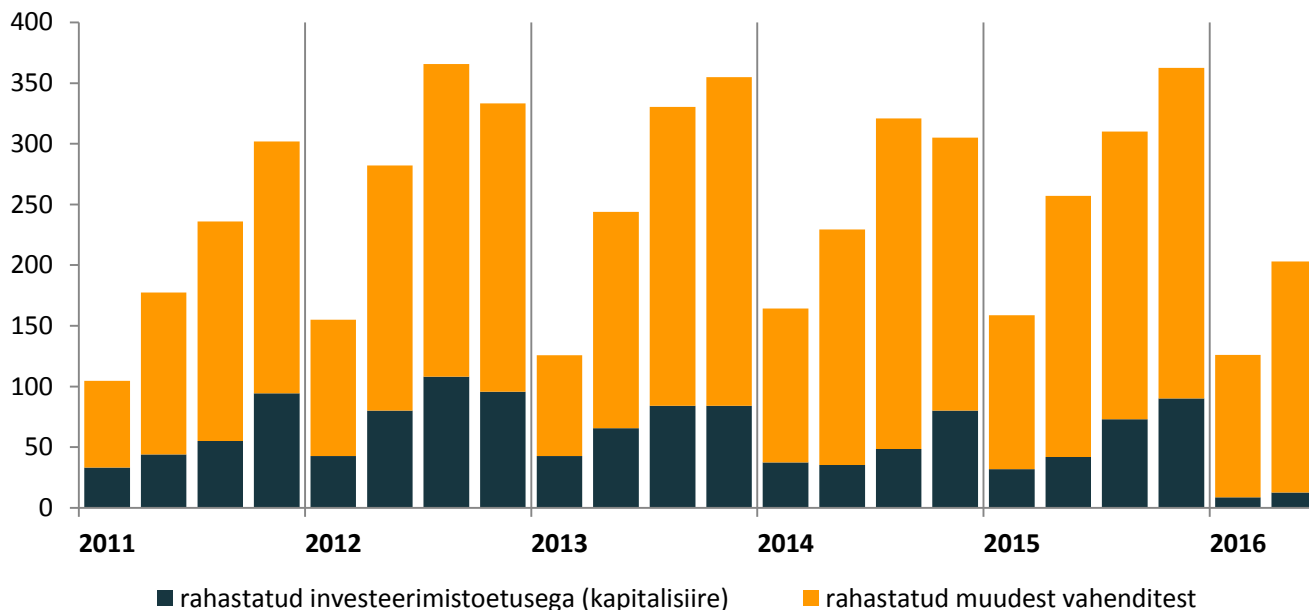
Valitsemissektori investeeringutes on Euroopa Liidu fondide panus selgelt vähenenud

Eesti Pank

- Vähem valitsemissektori investeeringuid Euroopa Liidu vahenditest tähendab ka vähem tellimusi erasektorile

Valitsemissektori investeeringud (miljonites eurodes)

- Euroopat iseloomustab poliitiline ebakindlus, mis kajastub nii majanduse hetkeseisus kui ka väljavaates
- Eesti jaoks olulised välisturud kasvavad järgmisel aastal tagasihoidlikult
- Eesti majanduskasv ei seisa vähese sisenõudluse taga
- Majanduskasvu kiirenemine sõltub ettevõtete konkurentsivõimest välisturgudel
- Ettevõtete konkurentsivõime ja tootmispotentsiaal vajavad majanduspoliitika tuge
- Palku jäävad survestama kahanev tööealine elanikkond ja asjaolu, et majandus muutub tööjõukeskemaks
- Turg sunnib üha jõulisemalt lõpetama odavamal tööjõul põhinevaid ärimudeleid
- Ülemäärane surve väikese tootlikkusega ettevõtetele, mida muu hulgas võib põhjustada alampalga liiga jõuline kasv, võib tööpuudust suurendada ja majanduse pikaajalist kasvuväljavaadet kahjustada